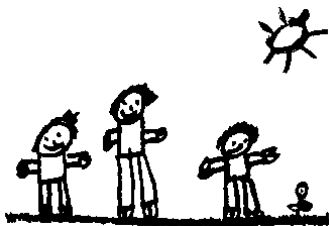

Núm. 7, juliol-setembre 2003

Butlletí Informatiu d'història de l'educació

Edita: Departament Ciències de l'Educació.
Àrea de Teoria i Història de l'Educació.
Universitat de les Illes Balears
Amb el suport del Govern de les Illes Balears

En aquest número hi trobareu:

Mallorca i el patrimoni historicoeducatiu	1
Experiències didàctiques	3
Llibres rebuts	5
Informacions d'interès	8

Comissió editora: Bernat Sureda,
Francesca Comas, Joana Estelrich,
Immaculada Pastor, Manel Santana
Correcció lingüística: Rosa de Ozollo
Maquetació: Catalina Ordinas
Adreça electrònica: dcebsq0@uib.es
DL: PM-2519-2002

MALLORCA I EL PATRIMONI HISTORICOEDUCATIU. La plaça de les columnes

Plaça García Orell (popularment coneguda com Plaça de ses Columnes, després de la reforma d'embelliment)

Recentment l'Ajuntament de Palma ha restaurat el jardí i la columnata central de la plaça García Orell, més coneguda com la plaça de les columnes. Dissenyada per l'arquitecte Guillem Forteza i construïda el 1934, la plaça constitueix un indret d'interès historicoeducatiu. Guillem Forteza (1892-1943), qui va projectar moltes de les escoles que es construïren a Mallorca des

del 1921 fins al final de la II República, va concebre la plaça de les columnes com un *kindergarten*, un espai on els infants poguessin jugar tranquils.

Des de principi de segle XX s'escolten veus que reclamen espais de jocs per als infants en una ciutat que creix i que es torna cada vegada més perillosa per als més petits.

Forteza, home compromès amb les idees higienistes i amb la pedagogia renovadora de la seva època a la seva obra *La urbanització de Palma. Ciutat antiga i ciutat moderna*, ja havia defensat la necessitat de jardins i camps de jocs per als infants amb aquestes paraules:

«El joc a l'aire lliure fa revelar les disposicions naturals del nin, les seves aptituds i vocacions, desenvolupa el llenguatge, desperta el sentit de

l'observació, aferma la voluntat i la paciència, enforteix el cos, subministra alegria i serenitat, ordena l'aparent turbulència que duu en si la vida incipient, declara la perícia, vigoritza i endolceix el caràcter, virtuts totes que accionen després com instruments posats al servei immediat de l'esperit».

Espai de jocs a l'interior de la plaça, que conserva el terra de sorra tal com figurava al projecte original

Forteza defensava espais a recer dels perills del trànsit, on no hi hagués res amb

què es poguessin ferir, amb arena a terra per no fer-se mal si queien, solejats l'hivern i protegits del sol a l'estiu per l'ombra dels arbres, amb instal·lacions per poder tenir jocs i joguines i on, fins i tot, hi pogués haver una petita biblioteca.

La plaça de les columnes, amb la seva columnata que aïllava del carrer i el seu jardí central, era una aplicació urbanística d'aquelles idees que foren el nucli del moviment de l'Escola Nova que, per aquells anys, es difonia per tota Europa i els EUA. L'activitat dels infants, l'exercici i el joc com a instruments educatius fonamentals, i l'aire lliure com l'espai més adient per a una actuació educativa que s'ocupa tant de la dimensió física com moral i intel·lectual dels infants.

Per saber-ne més:

OLIVER, JAUME, J.; SEGUÍ AZNAR, M. (ed.). *Guillem Forteza, arquitecte escolar*. Palma: Conselleria de Cultura, Educació i Esports, Govern Balear, 1993.

SEGUÍ AZNAR, M. *Arquitectura contemporánea en Mallorca, (1900-1947)*. Palma: Universitat de les Illes Balears, Col·legi d'Arquitectes de les Balears, 1990.

EXPERIÈNCIES DIDÀCTIQUES

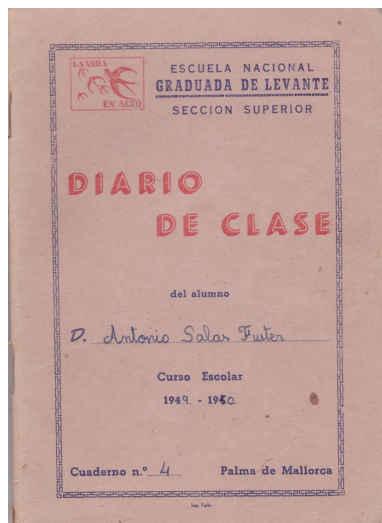
Durant el curs 2002-03 de la Universitat Oberta per a Majors, iniciàrem una experiència de reconstrucció de la història educativa recent a través de la memòria escolar de l'alumnat. L'experiència fou molt positiva, i generà treballs de gran interès. Hem considerat interessant demanar a Antoni Salas i Fuster una descripció de la seva experiència a l'hora de realitzar un d'aquests treballs.

Recordant la meva escola

Antoni Salas i Fuster, alumne de la UOM

Quan el professor Bernat Sureda estava acabant d'impartir-nos als alumnes de la UOM les darreres classes de l'assignatura *Educació, passat, present i futur*, ens va proposar fer un treball resum de les explicacions donades. Teníem total llibertat per triar el tema i jo vaig veure el cel obert.

Ja fa un parell d'anys vaig poder gaudir de la lectura del llibre de Francisca Comas *Melchior Rossello i Simonet, mestre* (1997). Vaig trobar que aquella era una feina molt ben feta que abraçava tots els aspectes de la carrera de don Melchior. Però com és lògic, la part del llibre on més vaig fixar la meua atenció fou el pas de don Melchor Rossello (per «don Melchor» el coneixem el seus alumnes) per l'Escola Graduada de Llevant i, sobretot, per la *Sección Superior* de l'esmentada escola. Al capítol, se'n parlava d'una manera general i prou bona, però, com a antic alumne que en som i del qual encara conserv molts i bons records, crec que, només a aquest apartat s'hi podria dedicar un llibre complet. Serien molts els testimonis que trobaríem d'infants de llavors, avui quasi tots padrins, que ens ajudarien a ampliar el que la figura de don Melchor va significar.

Coberta del quadern *Diario de Clase* emprat a la *Sección Superior*

Per aquesta raó no vaig tenir cap dubte a l'hora d'escollir el tema. Vaig pensar que, dins les meves escasses possibilitats, intentaria contar les meves vivències i els meus records dels anys en què vaig tenir la sort de tenir un mestre com don Melchor Rossello.

I a partir d'aquí començà la meua feina. Vaig visitar el Col·legi Gabriel Alzamora, continuador en certa manera de l'Escola Graduada, on vaig trobar algunes fotografies i llibres de matrícula. L'Arxiu i Museu de l'Educació d'Inca també em va aportar algunes dades. De l'arxiu de l'Ajuntament, arxiu que en l'aspecte de documentació escolar té molta tasca per ordenar, també vaig extraure'n informació. Però sobretot va ser la pròpia memòria, els quaderns que conserv com un tresor i algunes fotografies les que em proporcionaren més informació.

Qui no ho ha viscut no es pot fer una idea de la diferència abismal que hi havia entre el que es feia a la classe de don Melchor i a les altres classes. Ho explico en el meu treball, era un altre món. Quan entraves a la *Sección Superior* desapareixia la tristesa de les altres aules. Les pissarres eren pintades d'un alegre color verd, les parets plenes de mapes fets pels mateixos alumnes, teníem la sort de poder-nos escalfar a l'hivern amb una estufa de llenya, fet no gaire comú en les aules d'aquell temps. Disposàvem d'una biblioteca que ens permetia endur-nos els llibres a ca nostra, fèiem classes de cant, excursions, es motivava l'alumnat a cercar notícies de la premsa diària. I sobretot, una cosa molt important en aquells temps, no patíem en absolut cap casta de càstigs físics.

Nins d'edats compreses entre els vuit i els catorze anys, estudiàvem i comentàvem obres d'autors com Federico García Lorca, Pio Baroja, Antonio Machado, Miguel de Unamuno, (estic parlant dels anys 1946-1950!) Agustín de Foxà, Amado Nervo, Juana de Ibarbó, José María Pereda, Concha Espina i altres. De la nostra terra, Miquel Costa i Llobera, Joan Alcover i, per suposat, les rondalles d'en Jordi des Recó (el canonge Antoni M. Alcover)

El títol del poema de Pedro Salinas *La vida en alto*, que envoltava cinc oronelles, era l'escut i lema de la nostra *Sección Superior*. Don Melchor parlava poc de *Formación del Espíritu Nacional*, i de religió, en la mesura justa; però d'ètica, de bon comportament social, d'educació i de respecte als altres sí que en parlava, i molt!

Fins i tot portàvem la pròpia comptabilitat de la classe, ja que el nostre pare, en la mesura de les seves possibilitats, contribuïen econòmicament mitjançant una associació que es deia *Amigos de la Escuela*, a poder adquirir els materials que no proporcionaven els estaments oficials.

Alumnes de D. Melchor el curs 1948-49 (l'autor del treball és el tercer per l'esquerra dels asseguts a la segona fila)

Tota aquesta feina, tota aquesta immensa tasca que don Melchor feia a la *Sección Superior* de l'Escola Graduada, anava dirigida a al·lots de condició modesta. Tenc a mà les professions dels pares dels alumnes del curs 1948-1949. Eren barbers, picapedrers, jornalers, impressors, sabaters, etc. No hi havia cap empresari ni comerciant. Eren fills de gent molt humil que, només amb l'equipatge cultural que don Melchor ens va donar, vàrem tenir l'oportunitat de prosperar en la nostra feina i en la vida en general.

M'han demanat que escrigui un foli o foli i mig sobre la meua experiència escolar. Pens que si ens ajuntàssim dos o tres companys i nuàssim els nostres records, ben bé ompliríem tres i quatre o més folis. Però he d'acabar, i ho faré amb unes paraules que don Melchor ens va dir quan a les acaballes de 2001 un grup dels seus alumnes li retérem un homenatge: *He passat per diverses escoles, he fet tasques molt diverses, però els anys de la Sección Superior de l'Escola Graduada foren, sens dubte, els més feliços de la meua vida professional.*

LLIBRES REBUTS

SANZ FERNÁNDEZ, F. (coord.). *La educación de personas adultas entre dos siglos: historia pasada y desafíos de futuro*. Madrid: UNED, 2002. 427 pàg. ISBN 84-362-4545-8.

Aquest llibre mostra l'evolució que ha registrat l'educació de persones adultes al llarg de la dècada dels noranta i els desafiaments que deixa plantejats a les portes del segle XXI. El llibre es divideix en dues parts, la primera analitza el procés que ha seguit la problemàtica educativa de les persones adultes en el marc espanyol i internacional durant la dècada dels noranta, així com una introducció teòrica als diferents models educatius, mentre que la segona part fa referència a un plantejament més sociològic i didàctic. Han col·laborat en els diferents capítols A. Formariz, A. Ayuste, C. Elboj, R. Flecha, O. Medina, J. Lancho, F. Sainz

Fernández, R. Aguado Odina, T. Díaz González, M. Arandia, M. J. Alonso, A. Requejo, R. De Prado, E. Oliver, L. Puigverd, M. J. Angulo, E. Montobbio, I. Hernández, A. Aísa, i J. R. García Benedicte.

SUÁREZ PAZOS, M. *A educación en España durante o Sexenio Revolucionario (1868-1874). Debates, aspiraciónes e realidades*. Vigo: Servicio de Publicacións Universidade de Vigo, 2002. 173 pàg. ISBN 84-8158-215-8.

Obra que tracta una època sobre la qual no tenim gaires estudis en la nostra historiografia educativa: el sexenni revolucionari (1868-1874).

L'autora analitza la panoràmica educativa d'aquests anys de peculiar conjuntura política, i se centra en una sèrie de qüestions que marcaren la política educativa del moment, com foren la descentralització, la secularització social, la instrucció popular, o l'educació de la dona. Així mateix, dedica alguns capítols a la situació de l'ensenyament primari (escoles de pàrvuls, primàries, especials, formació de mestres, etc.), secundari i superior o universitari.

COMPANY, A.; PONS, J.; SERRA, S. *La comunicación audiovisual en la historia. Aportaciones de la comunicación a la comprensión i construcción de la historia del siglo XX*. Palma: Universitat de les Illes Balears, 2003. 1059 pàg. ISBN 84-7632-824-9.

En aquesta edició de dos toms es recullen les comunicacions presentades en el V *Encontre d'Historiadors de la Comunicació*, que tingué lloc a Palma els dies 18, 19 i 20 d'octubre de 2001.

Prop de setanta comunicacions, presentades entorn de dues grans temàtiques (*La comunicació en la comprensió i la construcció de la història del segle XX*, i *La comunicació audiovisual en la història*), integren les més de mil pàgines d'aquesta publicació. Una significativa aportació a la història de la comunicació, tan lligada al

nostre àmbit de l'educació.

FERNÁNDEZ, R.; PINTASSILGO, J. (org.). *A modernização Pedagógica e a Escola para todos na Europa do Sul no Século XX*. Lisboa: SPICAE, 2003.

Sodalitas Pro Investigatione Comparada Aldhaesa Educatione (APICAE) és un grup de recerca que integra investigadors d'universitats portugueses, espanyoles i italianes. El llibre replega 18 comunicacions presentades al 2n Col·loqui Internacional organitzat per aquest grup que es va realitzar el juny de 2002 a la Universitat de Lisboa. Les comunicacions incloses a l'obra tracten diversos aspectes del procés de democratització de l'educació en el segle XX als sistemes educatius de Portugal, Espanya i Itàlia. Un llibre que aporta elements per comprendre les similituds i diferències que es donen en l'evolució recent dels sistemes educatius d'aquests països del sud de l'Europa.

OSSENBACH SAUTER, G. (coord.). *Psicología y Pedagogía en la primera mitad del siglo XX*. Madrid: Ediciones UNED, 2003. 133 pàg. ISBN 84-362-4874-0.

Amb l'objectiu que serveixi com a manual d'estudi per a l'alumnat de psicopedagogia, la UNED ha editat aquest llibre en el qual, sota la coordinació de Gabriela Ossenbach, participen Javier Sáenz Obregón, María del Mar del Pozo Andrés, Antonio Viñao Frago i Miguel Ángel Cerezo Manrique. La qüestió fonamental que aquí es tracta és la confluència de diversos discursos científics que, des de final del segle XIX, influïren de manera molt determinant sobre la pedagogia. Així, doncs, s'hi analitzen les influències sobre la pedagogia de la psicologia experimental, el discurs medicohigienista i les ciències humanes en general, del moviment de renovació pedagògica que suposà l'Escola Nova, i

del replantejament de l'organització escolar amb la introducció de la graduació de l'ensenyament. A aquests temes s'afegeix una anàlisi de l'evolució a Espanya dels nous plantejaments científics en el primer terç de segle XX.

RAMÍREZ AISA, E. *Educación y control en los orígenes de la España liberal*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2003. ISBN 84-9742-050-0.

Estudi sobre els orígens de la inspecció educativa des dels primers projectes liberals fins a la professionalització dels inspectors d'ensenyament primari el 1849. L'obra demostra com el desenvolupament dels instruments de control sobre l'educació va ser un dels eixos de la configuració del sistema educatiu liberal i un puntal en el programa d'homogeneïtzació i centralització que es pretenia. L'estudi del desenvolupament de la inspecció educativa en aquest període demostra, una vegada més, la incapacitat de les oligarquies liberals espanyoles per impulsar un sistema educatiu amb suficient abast social i capacitat modernitzadora per contribuir de manera eficient a la conformació de l'Estat liberal modern.

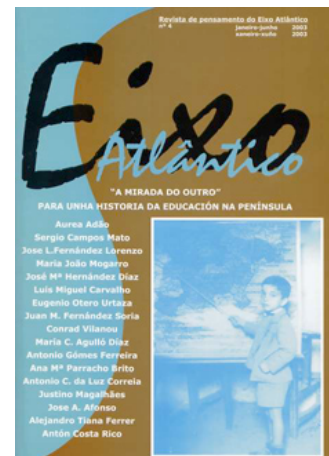
FULLANA PUIGSERVER, P. *Història de la Congregació de les Filles de la Misericòrdia (1856-1921)*. Volum I. Palma: Lleonard Muntaner Editor, 2003. 294 pàg. ISBN 84-95360-74-8.

Aquesta obra és la peça central d'una trilogia dedicada exclusivament a la història de la Congregació de les Filles de la Misericòrdia, terciàries franciscanes. Primer fou la biografia del seu fundador (1997), a la qual segueixen dos volums (aquest és el primer) dedicats a la història de la institució, així com a l'acció evangelitzadora, assistencial i educativa de les seves religioses. Des de mitjan segle XIX, les Filles de la Misericòrdia s'encarregaren de l'educació de les nines als pobles on s'instal·laren, supliren les mancances que acusava el nou estat liberal, mancat de mestres preparades i de pressupost municipal suficient per escometre l'escolarització femenina que les seves pròpies lleis prescrivien.

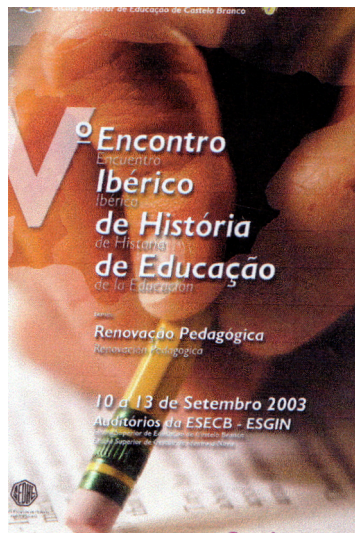
Aquest llibre, doncs, no sols és la història d'una congregació religiosa, sinó que esdevé part important de la nostra història educativa.

Revista de pensamento do Eixo Atlântico. «A mirada do outro. Para unha Histoira da Educación na Península». Número 4, gener-juny de 2003. 312 pàg. ISSN 1696-5957

El número 4 de la revista *Eixo Atlântico* recull els treballs presentats al IV *Encuentro Ibérico de Historia de la Educación*, que tingué lloc a Allariz (Ourense) durant la tardor de 2001, i que s'agrupen en tres grans eixos temàtics: 1. No tempo do liberalismo (amb aportacions d'Aurea Adao, Sergio Campos, José L. Fernández, María Joao Mogarro, José M. Hernández Díaz, Luís Miguel Carvalho, i Eugenio Otero Urtaza); 2. Nacionalismos de Estado (amb aportacions de Juan M. Fernández Soria, Conrad Vilanou, M. Carmen Agulló, Antonio Gómes Ferreira, Ana M. Parracho Brito, i Antonio C. Da Luz Correia); i 3. Tempos de transición e democracia (amb les aportacions de Justino Magalhães, José A. Afonso, Alejandro Tiana Ferrer i Antón Costa Rico).

INFORMACIÓ D'INTERÈS

V Encontre Ibèric d'Història de l'Educació

Dels dies 10 a 13 de setembre de 2003 va tenir lloc a la ciutat portuguesa de Castelo Branco aquest encontre que convoquen, periòdicament, la Secció d'Història de l'Educació de la Societat Portuguesa de Ciències de l'Educació i la Societat Espanyola d'Història de l'Educació. En aquesta edició, amb uns 75 participants, l'encontre se centrà en el tema de la renovació pedagògica, segles XIX i XX. De l'organització de l'encontre es va fer càrrec un comitè organitzador presidit pel professor Ernesto Candeias Martins de l'Institut Politènic de Castelo Branco.

Cada una de les sessions, dedicades a un període històric, es va desenvolupar amb la intervenció d'un ponent de la Societat espanyola i un de la portuguesa i amb la participació posterior de dos comentaristes igualment un de cada país.

Les intervencions a cada una de les sessions foren les següents:

«La renovació pedagògica en el liberalisme». Ponents: Bernat Sureda Garcia i Rogério Fernández. Comentaristes: Eugénio Otero Urtaza i Luís Alberto M. Alves.

«La renovació pedagògica a la I República Portuguesa (1910-1926) i a la Restauració/ II República Espanyola (1900-1939)». Ponents: Maria del Mar del Pozo Andrés i António Candeias. Comentaristes: Salomó Marqués Sureda i Ernesto Candeias Martins.

«La renovació pedagògica a l'Estado Novo (1933-1974) i en el Franquisme (1939-1975)». Ponents: Ramón López Martín i Jorge Ramos de Ó. Comentaristes: Rosa Domínguez Cabrejas i Casimiro Amaro.

«La renovació pedagògica a la democràcia (25 d'abril de 1974-) i a la transició democràtica espanyola (1975-)». Ponents: Luís Miguel Lázaro Lorente i Antonio Teodoro. Comentaristes: Alejandro Tiana Ferrer i M. da Conceição Castro Ramos.

Aquestes sessions es completaren amb un panell amb el títol: «La historiografia contemporània. Desafiaments de la investigació» que va moderar Antoni J. Colom Cañellas i en el qual varen intervenir: Antonio Viñao Frago, Julio Ruiz Berrio, Antonio Nóvoa i Aurea Adao.

Les sessions científiques es varen completar amb un ampli ventall d'activitats culturals i de visites turístiques a diversos indrets de la comarca.

Distintes intervencions en els debats recalcaren la necessitat d'intensificar l'anàlisi comparada de la història educativa d'Espanya i Portugal.

XVI Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans. La Renovació Pedagògica
 Figueres 12, 13, i 14 de novembre de 2003

A punt de tenir lloc les XVI Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans, us informam del programa definitiu d'aquestes.

Dimecres 12.

- 10h. Acolliment: lliurament de la documentació i esmorzar. Lloc: Museu Empordà.
 12h. Presentació de les Jornades i conferència inaugural de Joan Pere Le Bihan, director de les escoles «La Bressola».
 «El creixement de les escoles catalanes a la Catalunya Nord»

14h. Dinar

- 16h. Sessió de treball: «Experiències i mestres renovadors del segle XX i Escoles i mestres renovadors de l'Alt Empordà»
 Relator: Joan Domènech
 17'30h. Visita guiada al Museu Dalí o al Museu del Joguet (s'ha de triar una de les dues opcions)

Dijous 13.

- 9h. Sortida pedagògica a diferents centres educatius de l'Alt Empordà i visita guiada a Peralada (on es faran les sessions de la tarda i el sopar)

14h. Dinar

- 16h. Taula rodona: Renovació pedagògica en l'àmbit no formal a la segona meitat del segle XX.
 Jaume Trilla. Universitat de Barcelona
 José M. Hernández. Universitat de Salamanca.
 Enric Puig. Institut Professional El Clot
 Sebas Parra. Universitat de Girona
 Pere Soler. Universitat de Girona (moderador)

- Taula rodona: Renovació Pedagògica a la segona meitat del s. XX a Galícia, País Basc i Castella.
 Antón Costa. Universitat de Santiago de Compostel·la
 Paulí Dávila. Universitat del País Basc
 Santiago Esteban. Valladolid
 Juan Manuel Fernández Soria. Universitat de València (moderador)

Presentació del llibre de Rosa M. Moret sobre Josep Mallart.

Sopar musical a càrrec de l'organització.

Divendres 14.

9h. Sessions de treball paral·leles:

Renovació pedagògica en l'educació no formal i el joc

Relatora: Francesca Comas

Experiències renovadores en l'època democràtica

Relator: Joan Soler

Resum de les Jornades i Conferència de clausura a càrrec de Jürgen Helmchen, professor de Ciències de l'Educació de la Universitat de Munster. «*Quelle Europe? Quelle histoire? Quelle Université?*»

14h. Dinar

16h. Assemblea de la Societat d'Història de l'Educació als Països de Llengua Catalana.

ISCHE XXVI. New Education, genesis and metamorphoses

 Ginebra, 14, 15, 16 i 17 de juliol de 2004

La història de l'Educació Nova, la seva gènesi i els seus canvis des dels orígens del moviment renovador fins a final del segle XX és la temàtica proposada per la XXVI edició de la ISCHE, que tindrà lloc el proper mes de juliol a Ginebra (Suïssa).

La historiografia ha designat tradicionalment l'any 1889 —data de la fundació de l'Escola Nova d'Abbotshome, de Cecil Reddie— com l'inici del moviment pedagògic renovador conegut amb el nom d'Escola Nova.

Però el fet és que, a final del segle XIX, ja es presenciava el naixement d'aquesta idea de Nova Educació (*Educacion nouvelle* o *Reformpädagogik*) en diferents indrets, i que es convertí en un moviment de renovació educativa i pedagògica que tindria la seva culminació durant el segle XX, sobretot després de la Primera Guerra Mundial, tant dintre de l'àmbit escolar (públic o privat), com fora de l'escola.

Després de la Segona Guerra Mundial, la necessitat de revifar l'educació és convertí en un dels majors reptes pedagògics de la segona meitat del segle XX, que generà experiències escolars molt diverses (experimentals, alternatives, d'autogestió, etc.), moviments pedagògics nous (*movimetrn Freinetista*), i altres innovacions pedagògiques experimentades dintre o fora dels sistemes educatius nacionals. Aquestes innovacions són, indubtablement, el ressò de les que es desenvoluparen durant la primera meitat de segle XX, però, cap on van? La ISCHE XXVI pretén aportar elements per elaborar una resposta a aquesta crucial pregunta.

Les propostes de comunicacions s'hauran d'incloure en alguns dels punts següents:

- Institucions educatives dins i fora del sistema escolar: organització i pràctiques educatives:
 - En relació amb el poder: autoritat, disciplina, autonomia.
 - En relació amb el finançament: honoraris, subsidis, donacions.
 - En relació amb el coneixement: mètodes, programes, cursos d'estudi.
 - En relació amb l'espai físic i temporal.
 - Professors, alumnes i família com a col·lectius implicats.
 - Innovacions educatives i pedagògiques dins i fora dels marcs familiar i escolar
 - Educació especial (i/o *remedial programmes*) i innovació pedagògica.
- Actors i xarxes.
 - Personatges de major o menor rellevància històrica.
 - El rol(s) de les dones.
 - Relacions i canvis a través de correspondència, congressos i organitzacions diverses i periòdics.
 - Fonts escrites i testimonis orals.
- Nova (formes de) educació i ciència (-es) educativa.
 - Conceptes d'infant (o d'alumnat) i desenvolupament de l'infant: teories i pràctiques.
 - Innovacions pedagògiques i ciències educatives: interaccions i contradiccions.
 - L'acadèmic (expert o erudit) i el pràctic (format des de l'experiència).
 - Temes socials i polítics.

- «Escoles noves» (o experimentals, alternatives, autogestionades, etc.) i innovació pedagògica dels sistemes educatius públics i privats.
- Inconformisme radical versus models d'eficiència.
- El concepte d'«home nou», des de tendències messiàniques fins al culte a un mateix.
- Nacionalismes versus internacionalismes.
- Elitisme versus igualtat d'oportunitats de promoció.
- Nova educació abans de la *New Education*.
 - Idees i pràctiques.
 - Actors i institucions.
 - Genealogies i filiacions: precursors i predecessors.
- Temes d'historiografia.
 - Des de les escoles noves fins a les experiències escolars experimentals, alternatives, autogestionades, etc.: canvis geogràfics? Canvis ideològics?
 - *New Education*, *pedagogical movements*, i *educational reforms*: són la mateixa cosa?
 - Una història rica en imatges (pel·lícules, fotos, etc.).
 - Conservació i desenvolupament de nous arxius.
 - Canvis d'època i aproximació als escrits històrics sobre el tema.

Les propostes de comunicació no han de sobrepassar les 500 paraules, es podran escriure en qualsevol de les llengües oficials de la ISCHE (anglès, francès, alemany i espanyol) o en italià (tercera llengua oficial de Suïssa), i el comitè organitzador les haurà d'haver rebudes abans del 31 de desembre de 2003 (podeu començar a enviar-les a partir del mes de novembre). Abans del 31 de març de 2004 es confirmaran les acceptacions de comunicacions.

Les comunicacions no han de sobrepassar les 5.000 paraules, i s'hauran d'haver entregades abans d'acabar el mes d'abril de 2004.

Adreça de contacte:

University of Geneva

Faculté de Psychologie et des sciences de l'éducation

Section des sciences de l'éducation

Uni Mail, boulevard du Pont-d'Arve 40

CH-1205 Genève

Tf.: +41223797111

Fax: +41223799139

Correu electrònic: ische26@pse.unige.ch

Per a més informació: <http://unige.ch/aijjr/ische26/en/index.html>

Aquells que estigueu interessats a donar a conèixer publicacions i/o informacions diverses a través del proper butlletí, ens les podeu fer arribar enviat la informació a les adreces següents: <dcebsg0@uib.es> o <dcefcr4@uib.es> abans de dia 30 de novembre.